

О. ХЕНРИ

ЗЯПАЧЕСКА КОМЕДИЯ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Каквото и да говорят любителите на метафори, възможно е да се избегне смъртоносната отрова на анчара; ако много ти провърви, можеш да извадиш очите на василиска; възможно е дори да измамиш бдителността на Цербер и Аргус; но нито един човек, бил той жив или мъртъв, не може да избегне погледа на любопитното.

Ню Йорк е градът на сеирджиите. Разбира се, в него има много хора, които си вървят по пътя и само трупат парици, без да поглеждат ни наляво, ни надясно, но има и цяло едно племе, по-особено устроено, което, подобно на марсианците, се състои само от очи и средства за придвижване.

Тези фанатични сеирджии се бият с нокти и зъби, за да налетят като мухи на мястото на всяко необичайно събитие. Отваря ли работник капака на канала, гражданин ли е прегазен от трамвая, момченце ли е изтървало яйце на връщане от бакалията, пропаднат ли една-две къщи в метрото, изгуби ли някоя дама дребна монета, изпаднала от дупката на ръкавицата, изнася ли полицията телефона и записи на конните залагания от читалнята на Ибсеновото дружество, излезе ли сенаторът Депю да вземе глътка въздух — при всеки такъв случай, щастлив или нещастен, ще видите племето на зяпачите, изгубило ум и разум, да търчи неудържимо към мястото на произшествието.

Значението на събитието не играе никаква роля. С еднакъв интерес и пристрастие те зяпат и водевилната актриса, и човека, който изписва обява за хапове против цироза. Те са готови да притиснат в плътен тесен кръг както човек със сакат крак, така и буксуващ автомобил. Тези хора страдат от мания на любопитството. Техните очи са всеядни и те се хранят и пълнеят от злощастията на събратята си. Те гледат, зяпат, пулят се, блещат се с рибите си очи като опулен костур срещу стръвта на нещастieto.

Би могло да се помисли, че тези жадни за зрелища вампири не са особено подходящи за пламенните стрели на Купидон, обаче дори между най-простите организми е трудно да се намерят напълно неуязвими. Да, прекрасната богиня на романтиката осени с крилата си двамина от това племе и в сърцата им проникна любов, когато те се блъскаха към проснатото тяло на човек, прегазен от фургон с бира.

Уилям Прай първи се добра до мястото. Той беше спец по такива зрелища. Грейнал от радост, Уилям стоеше над жертвата на

злополуката и слушаше стенанията ѝ, сякаш чуваше най-нежна музика. Когато тълпата зяпачи се сгъсти плътно около жертвата, Уилям забеляза силно раздвижване в нея точно срещу мястото, където стоеше той. Някакво стремително летящо тяло разсичаше множеството като смерч и отхвърляше встрани всичко живо. С лакти, чадър, фуркет, език и нокти Вайълет Сиймор си разчистваше пътя към първия ред сеирджии. Изпречили се на пътя ѝ, яки мъжаги, които като нищо биха могли да си осигурят място в харлемския експрес в 5.30, отхвъркваха като сламки. Две солидни дами, които лично бяха присъствали на сватбата на маркиз Роксбъро и неведнъж бяха спирали движението на Двайсет и трета улица, отстъпиха на втория ред с разкъсани блузи, след като Вайълет се разправи с тях. Уилям Прай се влюби в нея от пръв поглед.

Линейката отнесе изпадналия в безсъзнание помощник на Купидон. Уилям и Вайълет останаха там, след като тълпата се беше разпръснала. Двамата бяха истински зяпачи. Онези, които напускат местопроизшествието заедно с линейката на бърза помощ, са лишени от най-съществените елементи на истинското, голямото любопитство. Тънкият аромат, пикантният вкус на събитието се усещат само малко по-късно, когато се самозабравиш на мястото, изпиваш с очи къщите насреща и замиращ в унес, с който не могат да се сравнят съновиденията на пушеция опиум. Вайълет Сиймор и Уилям Прай бяха тънки познавачи и отлични дегустатори на злополуките. От всяко такова събитие те знаеха как да изстискат целия сладък сок, до последната капка.

После двамата взеха да се разглеждат. Вайълет имаше на врата си кафяв белег от рождение, голям колкото сребърна половиндоларова монета. Уилям впи поглед в него. Той пък имаше необикновено криви крака. Вайълет си позволи да ги гледа дълго, без да откъсва поглед от тях. Двамата стояха лице в лице и не сваляха поглед един от друг. Етикецията не им позволяваше да се заговорят; затова пък в Града на сеирджиите е позволено да гледаш колкото си щеш дърветата в парка и физическите недостатъци на ближния.

Накрая те се разделиха с въздишка. Но коларят на фургона с бира беше Купидон, а колелото, счупило нечий крак, вече бе съединило две любящи сърца.

Героят и героинята се срещнаха втори път при една тараба недалеч от Бродуей. Денят се случи беден на събития. Нямаше улични сбивания, под колелата на трамваите не бяха попаднали деца, рядко се срещаха полуоблечени инвалиди и дебелаци; сякаш никой нямаше склонност да се подхлъзне на бананова кора или да падне от сърдечен удар. Не се мяркаше и чудака от Кокомо, щат Индиана, който се пише за братовчед на бившия кмет Лоу и има навика да разхвърля дребни монети от прозореца на таксито си. Нямаше нищо за зяпане и Уилям Прай вече умираше от скука.

Ала изведнъж видя голяма тълпа, която се риташе и блъскаше пред едно табло за обяви. Той хукна натам, събори старица и детенце, което носеше бутилка мляко, и с нечовешки усилия си проби път до центъра на кръга. Вайълет Сиймор вече стоеше на първия ред без един ръкав и без две златни пломби, с навехната китка и счупен стоманен планшет на корсета, но безкрайно щастлива. Някакъв човек изписваше на таблото: „Яжте галети — те ще поправят лицето ви“.

Като видя Уилям Прай, Вайълет се изчерви. Уилям сръга в ребрата една дама с черна копринена рокля, ритна в пищяла някакъв хлапак, едва не отнесе ухото на възрастен господин и успя да се добере по-близо до Вайълет. Двамата стояха цял час да гледат как човекът изписва буквите. Накрая Уилям не можеше повече да крие чувствата си. Той я докосна по рамото.

— Хайде с мен — каза й. — Знам къде седи един ваксаджия без адамова ябълка.

Тя му хвърли свенлив поглед, в който обаче се четеше несъмнена любов, която преобрази лицето й.

— Само за мен ли пазехте това? — попита тя, обзета от вълнуващия трепет на първото любовно обяснение.

Двамата хукнаха към будката на ваксаджията. И прекараха там повече от час, вторачени в оперираното гърло на момчето.

На тротоара пред тях тупна от петия етаж чистач на прозорци. Когато пристигна линейката, Уилям стисна радостно ръката на Вайълет.

— Най-малко четири ребра и много сложна фрактура — мигом прошепна той. — Нали не съжالياваш, че ме срещна, скъпа?

— Да съжالياвам? — откликна Вайълет и отвърна на ръкостискането. — Не, разбира се. Мога цял ден да стоя с теб и да

зяпам.

След няколко дена техният роман достигна връхната си точка. Читателят може би ще си спомни каква възбуда обзе целия град, когато на Илайза Джейн, цветнокожа, трябваше да бъде връчена съдебна призовка. Цялото сеирджийско племе обсади мястото. Със собствените си ръце Уилям тури една дъска върху две бирени бурета срещу къщата, в която живееше Илайза Джейн. Уилям и Вайълет седяха там три дена и три нощи. После на някакъв детектив му хрумна, че може да отвори вратата и да предаде призовката. Той изпрати някого за щанга и свърши тази работа.

Две души с толкова близки вкусове и разбирания неминуемо трябва да се съберат. Двамата си дадоха дума още същата вечер, след като полицаят ги разгони с гумената си палка. Попаднали на добра почва, семената на любовта бяха избуяли и дали богат цвят.

Сватбата беше насрочена за десети юни. Голямата черква в квартала бе отрупана с цветя. Многобройното племе на сеирджиите, пръснато по целия свят, просто е щуро на тема сватби. Те са песимистите на брачната церемония. Присмиват се на жениха, издевателстват над булката. Те идват да се посмеят на венчавката ви и ако смогнете да избягате от Хименей, яхнали бледия кон на смъртта, те ще дойдат на погребението, ще седнат на същите скамейки и ще оплакват щастливото ви избавление. Любопитството е разтегливо понятие.

Черквата беше ярко осветена. На асфалта пред нея беше постлан килим, който стигаше до самия край на тротоара. Шаферките оправяха една на друга препаските си и си шепнеха нещо за луничките на младоженката. Кочияшите бяха украсили с бели ленти камшиците си и плачеха, че от пиене до пиене минава толкова дълго време. Свещеникът се мъчеше да угади колко ще му платят и се чудеше ще му стигнат ли парите за един нов костюм за самия него и за портрет на Лаура Джейн Либи за жена му. Да, във въздуха се рееше Купидон.

А пред черквата, братя мои, се люшкаташе и вълнуваше като море племето на зяпачите. Две плътни маси, разделени от килим и от палките на полицията. Те се гъчкаха като добитък, блъскаха се, люшкаха се, настъпваха се само и само да видят как момичето с бял воал ще придобие законното право да пребърква джобовете на мъжа си, докато той спи.

Но определеният за сватбата час настъпи и отмина, а младоженците ги нямаше. Нетърпението отстъпи място на тревога, тревогата доведе до търсене, но от бъдещата брачна двойка нямаше и следа. Тук двама едри полицаи поеха работата в свои ръце и измъкнаха от разярената тълпа зяпачи някакъв изпомачкан тип с венчална халка в джоба на жилетката и крещяща истерично жена, съвсем раздърпана и цялата в синини, която се мъчела да се добере до килима.

Верни на навиците си, Уилям Прай и Вайълет Сиймор се смесили с неозаптимата тълпа, теглени от неудържимото желание да видят сами себе си — как влизат като жених и булка в отрупаната с рози черква.

Любопитството и то в торба не стои.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.